

A magyar főváros legrégibb anyakönyvét a pest-belvárosi plébánián őrzik, mint becses muzeális értéket. Nem olyan hatalmas fóliáns, mint a jelenkori anyakönyvek, hanem csak "negyedréti" alakú, vaskos bőrkötésű könyv, címlapjának cserintáival irt latin nyelvű felirata magyarra fordítva így hangzik: "Kereszteltek és halottak könyve a templom és a plébánia felszerelésének leltárával, összeírva 1690. évben főtisztelendő Putanich János ur, Pest szabad királyi város plébánosának szorgalmából." A címben jelzett leltár hiányzik, viszont - a megkereszteltek és a halottak névsorán kívül - a házasságkötések jegyzéke is megtalálható a kis matrikulában az 1700. esztendővel bezárólag.

Az anyakönyv legérdekesebb adatai a felszabadító hadjárat után itt maradt török foglyok és családtagjaik megkeresztelése. 1690 decemberében egy kilenc éves török leányt Katalin névre keresztel a plébános. A keresztapa bizonyos Lendvay György. Utána következik egy hétesztendő török leány, majd egy öt éves török fiú, megint egy 18 éves - "atribus turcis", azaz török szülőktől származó - hajadon. A török keresztelőkön többször is bizonyos Caiser János Antal szerepel keresztstülőként. Idősebb török férfiak és asszonyok is megkeresztelkednek, viszont 1698-ban már egy csecsemőre is sor kerül "ex progenie ottomana", ottomán nemzetségből. Ugyanekkor egy Asnank János nevű özvegyember házasságot köt egy Anna nevű özvegyasszonnyal "vidua condam nata turcica, sed jam rite baptisata", aki tehát töröknek született, de már megkereszteltetett. Ez az első török-magyar házasság az anyakönyvben. 1691-től 1699-ig összesen 29 törököt keresztelnek meg, s ez elég nagy szám ahhoz képest, hogy Pestnek akkoriban alig volt két-három ezer lakosa.

1690-től 1700-ig összesen 1183 keresztelés, de csak 184 házasságkötés történt. Mi magyarázza ezt a szembetűnő aránytalanságot? - Egyrészt az, hogy sok a házasságon kívüli származék, de főként egy-egy családon belül a nagy gyermeklétszám.

A családostul itt állomásozó katonák gyermekeinek külön listája van: közös elnevezésük: "infantes castrenses", azaz tábori szülöttek. Ezek között az 1698-ban Ferdinándus névre keresztelt csecsemő a bejegyzés szerint "ex familia Serenissimi Regis Poloniae", a lengyel király - bizonyára a Bécset felszabadító Sobieski János - atyafiságából való.

Megvan az anyakönyvben a polgárok névlajstroma is. Tulnyomó többségben magyar hangzású név, kevesebb a délszláv és német. Török eredetre utalnak az ilyenek: Ibrahim Anna, Kusmefi Mária, Csarabi Mátyás, Jakabuj Mária... A hódoltság nyomasztó évei után új életre támadó Pest történetének nélkülözhetetlen, értékes forrásmunkája ez az ősi matrikula.